

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและ พระไตรปิฎก

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- ส 1.1** ม.4-6/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ
ม.4-6/15 วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ
และการเผยแผ่

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่บันทึกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา พระไตรปิฎกมีการสังคายนาสืบทอดกันมาหลายครั้ง จึงเป็นคัมภีร์ที่เชื่อถือได้อีกทั้งยังมีพุทธศาสนสุภาษิตปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้ที่ศึกษาและปฏิบัติตามสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1) พุทธศาสนสุภาษิต

- ราชา มุขี มนุสฺसानี : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
- สติ โลกฺสมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องตื่นในโลก
- นตฺถิ สนฺติปริ สุขี : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
- นิพพานํ ปรมํ สุขี : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

2) วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนาอื่น ๆ การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก

3) ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการวิเคราะห์	2) ทักษะการทำให้กระจ่าง	3) ทักษะการสรุปอ้างอิง
4) ทักษะการสรุปลงความเห็น	5) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย	2. ใฝ่เรียนรู้	3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชี้นำงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ตรวจสอบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก
- 2) ตรวจสอบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ
- 3) ตรวจสอบงานที่ 2.2 เรื่อง สติ
- 4) ตรวจสอบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข
- 5) ตรวจสอบงานที่ 2.4 เรื่อง นิพพาน
- 6) ตรวจสอบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
- 7) ตรวจสอบแบบบันทึกการอ่าน
- 8) ประเมินการนำเสนอผลงาน
- 9) สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
- 10) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 11) สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7.3 การประเมินหลังเรียน

- ตรวจสอบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ตรวจสอบแผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

8. กิจกรรมการเรียนรู้

☉ นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

เรื่องที่ 1 พระไตรปิฎก

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำข้อความในพระไตรปิฎกมาให้ตัวแทนนักเรียนอ่านให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาระสำคัญ และข้อคิดที่ได้

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่องพระไตรปิฎก และร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันค้นคว้าพระไตรปิฎกและเลือกข้อความในพระวินัยปิฎกที่มีหลักคำสอนที่นักเรียนมีความประทับใจและมีข้อคิดสำคัญ
3. สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก โดยผลัดกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละข้อ ทีละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง และช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญ
4. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระไตรปิฎก และแนวทางการนำไปประยุกต์ปฏิบัติ

เรื่องที่ 2 พุทธศาสนสุภาษิต

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนร้องเพลงสดุดีมหาราชา หรือเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาระสำคัญ และข้อคิดที่ได้จากบทเพลง
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บทเพลงดังกล่าวสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต ราชา มุขี มนุสฺसानัน : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน

ขั้นสอน

1. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากเรื่องที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต ดังต่อไปนี้
  - ราชา มุขี มนุสฺसानัน : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
  - สติ โลกสุมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องตื่นในโลก
  - นตฺถิ สนฺตปิรํ สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
  - นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มหาข่าวจากหนังสือพิมพ์และแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต แล้วนำมาวิเคราะห์และตอบคำถามในใบงานที่ 2.1 - 2.4
3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดจากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตและแนวทางการนำไปประยุกต์ปฏิบัติ

เรื่องที่ 3 คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

1. ครูแจกบัตรข้อความธรรมของพระพุทธศาสนาให้นักเรียน คู่ละ 1 ใบ และสุ่มนักเรียนออกมาอธิบายความหมายของข้อความที่แจก ประมาณ 2-3 คู่ และให้คู่ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูเฉลยความหมายของข้อความดังกล่าว และอธิบายเชื่อมโยงความสำคัญของการรู้ความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนกลุ่มเดิม (จากเรื่องที่ 1) ร่วมกันสำรวจคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียน พร้อมหาความหมายจากพจนานุกรมพุทธศาสน์ และทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มผลัดกันเล่าผลงานของตนเองให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มฟัง

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่สอดคล้องกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา แล้วเขียนเป็นผังมโนทัศน์ส่งครูผู้สอน

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluate)

ครูผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแผนพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด

- ➡ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - (1) สุนทร ฌ รังสี. (2541). **พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
  - (2) เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2546). **พระไตรปิฎกวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ชันต์การพิมพ์.
- 3) พจนานุกรมพุทธศาสน์
- 4) ตัวอย่างข้อความจากพระไตรปิฎก
- 5) เพลงสดุดีมหาราชา หรือเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น
- 6) หนังสือพิมพ์
- 7) บัตรข้อความธรรมะ
- 8) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก
- 9) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ
- 10) ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สติ
- 11) ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข
- 12) ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นิพพาน
- 13) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

9.2 แหล่งการเรียนรู้

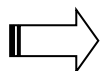
- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://www.larnbuddhism.com/tripitaka/interest/part1.1.html>
  - <http://fungdham.com/proverb.html>
  - <http://www.dhammadaya.org/dhammadal/lecture/lecture46.php>
  - <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=398126>
  - <http://www.gotoknow.org/blog/mananya222/315625>
  - <http://www.baanmaha.com/community/thread32209.html>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินแผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎก	วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง เป็นส่วนน้อย	วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎกไม่ถูกต้อง
2. การอธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก	อธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน	อธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	อธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกได้ถูกต้อง เป็นส่วนน้อย	อธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกไม่ถูกต้อง
3. การวิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิต	วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิตได้ถูกต้อง 4 เรื่อง	วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิตได้ถูกต้อง 3 เรื่อง	วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิตได้ถูกต้อง 2 เรื่อง	วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิตได้ถูกต้อง 1 เรื่อง
4. การอธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา	อธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง 8 คำขึ้นไป	อธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง 6-7 คำ	อธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง 4-5 คำ	อธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง 1-3 คำ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14 - 16	ดีมาก
11 - 13	ดี
8 - 10	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงบริจาคสิ่งของแก่ผู้ที่ได้รับความยากลำบากอย่างสม่ำเสมอ และไม่ถึงพระองค์ ทรงมีพระดำรัสกับประชาชนด้วยปิยวาจา” ข้อความนี้สอดคล้องกับหลักธรรมใด
  - ก. อริยสัจ 4
  - ข. กุศลมูล 3
  - ค. สังคหวัตถุ 4
  - ง. ธรรมาธิปไตย
2. การกระทำในข้อใดสอดคล้องกับ “สติ โลกสมิ ชาคโร”
  - ก. นิตข่มใจไม่สำเร็จต้องกินกาแฟทุกวัน
  - ข. ชิดไม่พอใจที่ชอบพูดจาตู่ตักตนเอง
  - ค. แม้นวางตนเป็นกลางเมื่อเพื่อนทะเลาะกัน
  - ง. อ้อยปิดประตูหน้าต่างบ้านอย่างหนาแน่นทุกวัน
3. หลักธรรมในข้อใด ที่สามารถนำไปฝึกฝนเพื่อให้มีสติ
  - ก. สติ ทมะ ขันติ
  - ข. อัตตา ธรรมา โลกา
  - ค. อดทน เมตตา จาคะ
  - ง. ทาน ปิยวาจา เพียร
4. ข้อความใด สอดคล้องกับ “นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ”
  - ก. ความสงบปราศจากการรบกวนทางด้านจิตใจ
  - ข. ความสุขที่มีบ้านและรถยนต์เป็นของตนเอง
  - ค. ความสงบจากการที่ได้ไปอยู่ในที่ห่างไกลผู้คนจำนวนมาก
  - ง. ความสุขทางใจโดยการหลุดพ้นจากโลก โกรธ หลง และมีการให้อภัย
5. ข้อใดสอดคล้องกับ “นิพพานํ ปรมํ สุขํ”
  - ก. นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง
  - ข. นิพพานเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ
  - ค. การบรรลุนิพพานเป็นไปได้ยาก
  - ง. ผู้บรรลุนิพพานเป็นผู้ที่อยู่ในเพศบรรพชิต
6. ข้อใดไม่สัมพันธ์กัน
  - ก. สัมมาทิฏฐิ – ความเห็นถูกต้อง
  - ข. สัมมาสังกัปปะ – ความดำริถูกต้อง
  - ค. สัมมาญาณะ – การหลุดพ้นถูกต้อง
  - ง. สัมมาวายามะ – ความพยายามถูกต้อง
7. ฌานสมาบัติ หมายถึงอะไร
  - ก. สมถกรรมฐาน
  - ข. การฝึกสมาธิจนมีจิตสวายเป็นชั่วขณะ
  - ค. การเพ่งอารมณ์ต่อเนื่องกันจนจิตสงบ
  - ง. การเพ่งอารมณ์จนแน่วแน่เป็นอัปปนาสมาธิ
8. ผลสมาบัติ หมายถึงอะไร
  - ก. การปฏิบัติสมาธิอย่างสม่ำเสมอ
  - ข. ผลสำเร็จของการบำเพ็ญสมณะ
  - ค. การเข้าสมาบัติที่เป็นผลของสมาธิ
  - ง. การทำวิปัสสนาบรรลุอนุคามิผล
9. คัมภีร์บันทึกคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าด้วยสิกขาบทของภิกษุสงฆ์ และภิกษุณีสงฆ์จะปรากฏอยู่ในข้อใด
  - ก. พระวินัยปิฎก
  - ข. พระสุตตันตปิฎก
  - ค. พระอภิธรรมปิฎก
  - ง. พระสุตตันตปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก
10. พระไตรปิฎกมีคุณค่าและความสำคัญต่อชาวพุทธอย่างไร
  - ก. เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของพระพุทธศาสนา
  - ข. มีศัพท์ธรรมะอยู่จำนวนหลายหมวดหมู่
  - ค. เป็นตัวแทนของพระสงฆ์ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา
  - ง. เป็นที่ปรากฏแห่งพระสัทธรรม 3 คือ ปรียัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ

ตัวชี้วัด ส 1.1 ข้อ 13, 15

ได้คะแนน

คะแนนเต็ม

10

1. ก 2. ง 3. ก 4. ง 5. ก

6. ค 7. ก 8. ค 9. ก 10. ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พระไตรปิฎก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่บันทึกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งชาวพุทธจะต้องรู้วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/15

วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และการเผยแผ่

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎกได้
- 2) อธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนาอื่น ๆ การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก
- 2) ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการทำให้กระจ่าง
- 3) ทักษะการสรุปอ้างอิง

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียน

➡ **นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก**

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างข้อความจากพระไตรปิฎก

- ครูนำข้อความในพระไตรปิฎกมาให้ตัวแทนนักเรียนอ่านให้เพื่อนฟังที่หน้าชั้นเรียน
- นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาระสำคัญ และข้อคิดที่ได้จากข้อความในพระไตรปิฎกที่อ่าน
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- ถ้านักเรียนต้องการศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นักเรียนควรศึกษาในพระไตรปิฎกหมวดใด
(พระสุตตันตปิฎก)

ขั้นสอน

สื่อการเรียนรู้ : 1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6 2. ใบงานที่ 1.1

- ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถคือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน และชี้แจงให้สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมด้วยความรับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระไตรปิฎก จากหนังสือเรียน ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วนำความรู้ที่ได้จากการศึกษานั้นที่ลงในแบบบันทึกการอ่าน จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
- สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันค้นคว้าข้อความในพระไตรปิฎกและเลือกข้อความในพระวินัยปิฎกที่มีหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่นักเรียนมีความประทับใจและมีข้อคิดสำคัญ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติได้
- สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก โดยผลัดกันแสดงความคิดเห็นคำถามในแต่ละข้อ แบบเล่าเรื่องรอบวง และช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญ
- ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- ถ้านักเรียนศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก อยู่เสมอ จะเกิดผลดีอย่างไร
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก และการนำข้อคิดที่ได้รับจากการวิเคราะห์คุณค่าของพระไตรปิฎก นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษาข้อความในพระไตรปิฎก เรื่องใดไปประยุกต์ปฏิบัติได้บ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	(ประเมินตามสภาพจริง)
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

(1) สุนทร ฌ รังสี. (2541). **พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(2) เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2546). **พระไตรปิฎกวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ชันตำการพิมพ์.

- 3) ตัวอย่างข้อความจากพระไตรปิฎก
- 4) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://www.larnbuddhism.com/tripitaka/interest/part1.1.html>

ตัวอย่างข้อความจากพระไตรปิฎก

ศัตรูภายใน

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มลทินภายใน อมิตรภายใน ศัตรูภายใน ผู้ฆ่าภายใน ข้าศึกภายใน 3 ประการ ได้แก่ โลภะ ความโลภ โทสะ ความคิดประทุษร้าย โมหะ ความหลง ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มลทินภายใน อมิตรภายใน ศัตรูภายใน ผู้ฆ่าภายใน ข้าศึกภายใน 3 ประการเหล่านี้แล."

อติวุตตก 25/295

อาคามี (ผู้มาเกิด) อนาคามี (ผู้ไม่มาเกิด) อรหันต์ (ผู้ไม่มีกิเลส)

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้ประกอบด้วยกามโยคะ² ประกอบด้วยภวโยคะ³ ย่อมเป็นอาคามี มาสู่ความเป็นอย่างนี้ ผู้ไม่ประกอบด้วยกามโยคะ แต่ยังคงประกอบด้วยภวโยคะ ย่อมเป็นอนาคามี ไม่มาสู่ความเป็นอย่างนี้ ผู้ไม่ประกอบด้วยกามโยคะ ไม่ประกอบด้วยภวโยคะ ย่อมเป็นพระอรหันต์ ผู้สิ้นอาสวะ."

อติวุตตก 25/303

2. กามโยคะ เครื่องมัดสัตว์คือกาม ความใคร่

3. ภวโยคะ เครื่องมัดสัตว์คือภพ ความพอใจในความมีความเป็น

ยังพุดตทั้ง ๆ ที่รู้ จะไม่ทำความชั่วอย่างอื่นเป็นไปไม่ได้

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลยังไม่ละกรรมข้อหนึ่ง คือการพุดตทั้ง ๆ ที่รู้ เราย่อมไม่กล่าวว่า มีบาปกรรมอะไรบ้างที่ผู้นั้นจะทำไม่ได้."

อติวุตตก 25/243

มูลรากแห่งอกุศล 3 อย่าง

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มูลรากแห่งอกุศล 3 อย่างเหล่านี้ คือ

1. โลภะ ความอยากได้ เป็นมูลรากแห่งอกุศล
2. โทสะ ความคิดประทุษร้าย เป็นมูลรากแห่งอกุศล
3. โมหะ ความหลง เป็นมูลรากแห่งอกุศล

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มูลรากแห่งอกุศล 3 อย่างเหล่านี้แล."

อติวุตตก 25/264

เอกสารประกอบการสอน

พระธรรมเทศนา 2 อย่าง

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมเทศนาของพระตถาคต อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า 2 ประการ มีอยู่โดยปริยาย คือ ธรรมเทศนาที่หนึ่งว่า "ท่านทั้งหลาย จงเห็นบาปโดยความเป็นบาปเกิด" ธรรมเทศนาที่สองว่า "ท่านทั้งหลายเห็นบาปโดยความเป็นบาปแล้ว จงเบื่อหน่ายคลายความติดในบาปนั้น จงหลุดพ้นไปเกิด" นี้คือธรรมเทศนา 2 อย่างของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีอยู่โดยปริยาย⁷."

อิติวุตตก 25/255

7. มีอยู่โดยปริยาย คือมีอยู่โดยอ้อม ไม่ต้องบอกกันตรง ๆ ก็ชื่อว่ามีอยู่แล้ว

ภิกษุ กับ คฤหัสถ์ ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พราหมณ์ คฤหบดีที่อุปฐากท่านทั้งหลาย ด้วยจีวร บิณฑบาต ที่อยู่อาศัย และยา กับเครื่องใช้ในการรักษาโรค นับว่าเป็นผู้มีอุปการะมาก แม้ท่านทั้งหลายที่แสดงธรรมอันดีงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ ประกาศพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิงแก่พราหมณ์ คฤหบดีเหล่านั้น ก็นับว่าเป็นผู้มีอุปการะมาก นี้แหละภิกษุทั้งหลาย พรหมจรรย์ที่ประพฤติโดยอาศัยกันและกัน เพื่อถอนกิเลสอันเปรียบเหมือนห้วงน้ำ เพื่อให้ทุกข์สิ้นไปโดยชอบ."

อิติวุตตก 25/314

สกุลที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำอยู่

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตร ๆ บูชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีพระพรหม. ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตร ๆ บูชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีเทวดาคนแรก. ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตร ๆ บูชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีอาจารย์คนแรก. ภายในเรือนแห่งตระกูลใด บุตร ๆ บูชามารดาบิดา, ตระกูลนั้น ชื่อว่ามีบุคคลผู้ควรนำของมาบูชา. คำว่า พระพรหม คำว่า บูรพเทวดา(เทวดาคนแรก) คำว่า บูรพาจารย์ (อาจารย์คนแรก) คำว่า อาหุเนยยะ (ผู้ควรนำของมาบูชา) เป็นชื่อของมารดาบิดา เพราะมารดาบิดาเป็นผู้มีอุปการะมาก เป็นผู้คุ้มครองเลี้ยงดูบุตร แสดงโลกนี้แก่บุตร."

อิติวุตตก 25/313

ที่มา : www.larnbuddhism.com/tripitaka/interest/part1.1.html

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นคว้าข้อความในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่นักเรียนมีความประทับใจ และสามารถนำไปเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำมาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญ / ข้อความสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข้อความในพระไตรปิฎกมีหลักคำสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง จากข้อความดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากข้อความดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พระไตรปิฎก

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นคว้าข้อความในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่นักเรียนมีความประทับใจ และสามารถนำไปเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต นำมาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

เรื่อง.....
(สาระสำคัญ / ข้อความสำคัญ)
ที่มา.....

1. ข้อความในพระไตรปิฎกมีหลักคำสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรบ้าง จากข้อความดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากข้อความดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชื่อหนังสือ ..... ชื่อผู้แต่ง ..... นามปากกา .....
 สำนักพิมพ์ ..... สถานที่พิมพ์ ..... ปีที่พิมพ์ .....
 จำนวนหน้า ..... ราคา ..... บาท อ่านวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา .....

1. สาระสำคัญของเรื่อง

.....
 .....
 .....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
 .....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
 .....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
 .....

ลงชื่อ ..... นักเรียน
 (.....)

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง
 (.....)

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน
 (.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	ให้	3	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	เนื้อหาละเอียดชัดเจน				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
4	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ				
5	วิธีการนำเสนอผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้	3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานรายบุคคล**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	ความตั้งใจ ในการทำงาน				ความ รับผิดชอบ				การตรงต่อ เวลา				ความ สะอาด เรียบร้อย				ผลสำเร็จ ของงาน				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีหัวใจ				การมี ส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ .....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พุทธศาสนสุภาษิต

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พุทธศาสนสุภาษิตจะปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกเป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรมซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/13

วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิตได้
- 2) เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิตตามที่กำหนดได้
- 3) วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนตามพุทธศาสนสุภาษิตที่กำหนดให้ได้

3. สาระการเรียนรู้

3.2 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- พุทธศาสนสุภาษิต
  - ราชา มุขี มนุสสานัน : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
  - สติ โลกสุมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องตั้งในโลก
  - นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
  - นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 3) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : เพลงสวดตีฆ้องหรือเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น

- นักเรียนร้องเพลงสวดตีฆ้องหรือเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น
- นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากบทเพลง
- ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บทเพลงดังกล่าวสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต ราชา มุขี มนุสฺसान์ : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตในเรื่องใดบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : 1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6 2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
3. ใบงานที่ 2.1 – 2.4 4. ห้องสมุด
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ดังต่อไปนี้
- ราชา มุขี มนุสฺसान์ : พระราชาเป็นประมุขของประชาชน
- สติ โลกฺขมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องต้นในโลก
- นตฺถิ สนฺติปรี สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
- นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง
- สมาชิกแต่ละกลุ่มหาข่าวจากหนังสือพิมพ์และแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ได้ศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์และตอบคำถามในใบงานซึ่งสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต ดังนี้
- ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ
- ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สติ
- ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข
- ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นิพพาน
- ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 2.1 – 2.4 หน้าชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มผู้ฟังช่วยกันเสนอแนะเพิ่มเติม โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนคิดว่า พุทธศาสนสุภาษิตเรื่องใดที่สามารถนำมาเป็นหลักในการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาของนักเรียนจงอธิบายพร้อมยกตัวอย่าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดจากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต และแนวทางการนำไปประยุกต์ปฏิบัติในชีวิต
4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติได้อย่างไร จงยกตัวอย่าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.3	ใบงานที่ 2.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.4	ใบงานที่ 2.4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - สุนทร ฌ รัชสี. (2541). **พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 3) เพลงสดุดีมหาราชา หรือเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น
- 4) หนังสือพิมพ์
- 5) ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ
- 6) ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สติ
- 7) ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข
- 8) ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นิพพาน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://fungdham.com/proverb.html>
  - <http://www.dhammadharma.com/dhammadharma/lecture/lecture46.php>

เอกสารประกอบการสอน

เพลงสดุดีมหาราชา

ขอเดชะองค์พระประมุขภูมิพล
มหาราช ขัตติย ภูวไนย

ขอเดชะองค์สมเด็จพระราชินี
องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาราช

อ่าองค์พระสยามบรมราชันขวัญหล้า
ผองข้าพระพุทธเจ้า น้อมเกล้าขออัญชูลี

มิ่งขวัญ ปวงชนประชาชาติไทย

ดุจร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา

คู่บุญ บารมีจักรีเกริกฟ้า

ข้าพระพุทธเจ้าขอสดุดี

เปล่งบุญญาสมสง่าบารมี

สดุดีมหาราชา สดุดีมหาราชินี

เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น

ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น อยู่เป็นขวัญแดน
มิ่งขวัญโพธิ์ทองของชนทั่วหล้า

ราชาเป็นทั้งมิ่งและขวัญ
พระคئينมาเหล่าปวงประชาภักดี

ไอลมฝนบนฟ้ามาแล้ว

ข้าวรพุทธเจ้าชาวไทย

เราน้อมเกล้าเกศีถวายเป็นนอบศิระกราน

โพธิ์ทองของชาวไทยอวยพรชัยให้มหาราชา

โพธิ์ทองของปวงประชา

ราษฎร์สุขาก็เพราะพระบารมี

ข้าอภิวันท์บังคมหวังชมศักดิ์ศรี

พระปิ่นโมลีอยู่เป็นศรีไพฑู

รมโพธิ์แก้วจะพาพฤษาสดใส

ยกกรไหว้แต่ไทยราชันย์

เทิดบังคมภูบาลเอาไว้เหนือฟ้า

ช่วยกันเปล่งวาจา ขอทรงพระเจริญ ไซโย

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข่าวหรือภาพข่าวพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยมาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข่าว/ภาพข่าว พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข่าวหรือภาพข่าวดังกล่าวแสดงถึงพระมหากษัตริย์ไทยทรงปฏิบัติพระองค์ในฐานะเป็นประมุขของชาติไทยอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. พระราชกรณียกิจดังกล่าวแสดงถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

3. พระราชกรณียกิจดังกล่าว มีผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างไรบ้าง จงอธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ประมุขของชาติ

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข่าวหรือภาพข่าวพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยมาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข่าว/ภาพข่าว พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข่าวหรือภาพข่าวดังกล่าวแสดงถึงพระมหากษัตริย์ไทยทรงปฏิบัติพระองค์ในฐานะเป็นประมุขของชาติไทยอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. พระราชกรณียกิจดังกล่าวแสดงถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

3. พระราชกรณียกิจดังกล่าว มีผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างไรบ้าง จงอธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข่าวหรือภาพข่าวการกระทำของบุคคลที่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนสุภาษิต “สติ โลกสุมิ ชาคโร” มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข่าว/ภาพข่าว เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข่าวหรือภาพข่าวแสดงถึงการกระทำของบุคคลที่มีสติหรือขาดสติอย่างไร

.....

.....

.....

2. การกระทำดังกล่าวส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนเองและสังคมอย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากข่าวหรือภาพข่าวนี้อย่างไร

.....

.....

.....

4. นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนที่แสดงว่า เป็นผู้ที่มีสติได้อย่างไร

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข่าวหรือภาพข่าวการกระทำของบุคคลที่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนสุภาษิต “สติ โลกสุมิ ชาคโร” มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

ข่าว/ภาพข่าว เรื่อง.....

(สาระสำคัญ)

ที่มา.....

1. ข่าวหรือภาพข่าวแสดงถึงการกระทำของบุคคลที่มีสติหรือขาดสติอย่างไร

.....

.....

.....

2. การกระทำดังกล่าวส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนเองและสังคมอย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากข่าวหรือภาพข่าวนี้อย่างไร

.....

.....

.....

4. นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนที่แสดงว่า เป็นผู้ที่มีสติได้อย่างไร

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูล ข่าว หรือบทสัมภาษณ์บุคคลที่มีความสอดคล้องกับความสุข มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข้อมูล/ข่าว/บทสัมภาษณ์ เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญหรือข้อความสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข้อมูลดังกล่าวมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต *นตฺถิ สหฺติปริ สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี* อย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากพุทธศาสนสุภาษิตบทนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าจะนำหลักสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิตนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ความสงบสู่ความสุข

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูล ข่าว หรือบทสัมภาษณ์บุคคลที่มีความสอดคล้องกับความสุข มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข้อมูล/ข่าว/บทสัมภาษณ์ เรื่อง.....</p> <p>(สาระสำคัญหรือข้อความสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข้อมูลดังกล่าวมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต *นตฺถิ สหฺติปริ สุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี* อย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากพุทธศาสนสุภาษิตบทนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าจะนำหลักสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิตนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 2.4 เรื่อง นิพพาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข้อความหรือบทความเกี่ยวกับนิพพาน มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

<p>ข้อความ/บทความ เรื่อง นิพพาน</p> <p>(สาระสำคัญ)</p> <p>ที่มา.....</p>
--

1. ข้อความดังกล่าวทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับนิพพานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. บุคคลจะสามารถดำเนินชีวิตให้ไปถึงนิพพานได้นั้น จะต้องมามีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากพุทธศาสนสุภาษิต นิพพานํปรมฺ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข้อความหรือบทความเกี่ยวกับนิพพาน มาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

ข้อความ/บทความ เรื่อง นิพพาน

(สาระสำคัญ)

ที่มา.....

1. ข้อความดังกล่าวทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับนิพพานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. บุคคลจะสามารถดำเนินชีวิตให้ไปถึงนิพพานได้นั้น จะต้องมามีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากพุทธศาสนสุภาษิต นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของคุณครูผู้สอน)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่อง				
3	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้	3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	ความร่วมมือกัน ทำกิจกรรม				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การแก้ไข ปัญหา/หรือ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

- ด้านความรู้

.....
.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ .....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การรู้คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา ย่อมทำให้สามารถค้นคว้าหลักธรรมคำสอนพระไตรปิฎกได้เข้าใจกระจ่างชัดเจน

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1

ม.4-6/13

วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ม.4-6/15

วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และการเผยแผ่

2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้
- 2) วิเคราะห์ความสำคัญของการเข้าใจคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาได้

3. สาระการเรียนรู้

3.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) พุทธศาสนสุภาษิต
- 2) วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนาอื่น ๆ การสังคายนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎก
- 3) ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์
- 2) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 3) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียน

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

สื่อการเรียนรู้ : บัตรข้อความธรรมะ

- ครูแจกบัตรข้อความธรรมะของพระพุทธศาสนาให้นักเรียน กลุ่มละ 1 ใบ ซึ่งบางคู่อาจได้รับข้อความซ้ำกัน
- ครูสุ่มนักเรียนออกมาอธิบายความหมายของข้อความที่แจก ประมาณ 2-3 คู่ แล้วให้คู่อื่นที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้อธิบายเพิ่มเติม
- ครูเฉลยความหมายของข้อความดังกล่าว และอธิบายความสำคัญของการรู้ความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา จากนั้นนักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- เพราะเหตุใด จึงต้องรู้ความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
(เพราะจะทำให้อ่านข้อความเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น)

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา

สื่อการเรียนรู้ : 1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6 2. พจนานุกรมพุทธศาสนา 3. ใบงานที่ 3.1

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันสำรวจคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียน และช่วยกันทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนมีวิธีการค้นหาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และความหมายของคำศัพท์นั้นอย่างไร
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

สื่อการเรียนรู้ : ใบงานที่ 3.1

- สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอผลงานของตนเองในใบงานที่ 3.1 ให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละคน ผลัดกันซักถามจนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- คำศัพท์ใดที่เป็นหลักสำคัญ ซึ่งนำไปสู่การเชื่อมโยงของคำศัพท์อื่น
(อริยมรรคมีองค์ 8)

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ความสำคัญ ยกตัวอย่างการกระทำที่สอดคล้องกับคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา แล้วเขียนเป็นผังมโนทัศน์ส่งครูผู้สอน

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
  - 1) การวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎก
  - 2) การอธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก
  - 3) การวิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสนสุภาษิต
  - 4) การอธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

🔄 **นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก**

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก	แบบประเมินแผ่นพับ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.6
- 2) บัตรข้อความธรรมะ
- 3) พจนานุกรมพุทธศาสน์
- 4) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=398126>
  - <http://www.gotoknow.org/blog/mananya222/315625>
  - <http://www.baanmaha.com/community/thread32209.html>

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินแผ่นพับเรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา และพระไตรปิฎก

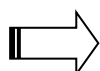
ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของพระไตรปิฎก				
2	การอธิบายวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก				
3	การวิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักพุทธศาสน-สุภาษิต				
4	การอธิบายความหมายของคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14 - 16	ดีมาก
11 - 13	ดี
8 - 10	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

ถ้าจะพัฒนาเขา ให้พัฒนาตัวเราก่อน

ในขณะที่เราจัดดอกไม้
ดอกไม้กำลังจัดใจเราด้วย
ในขณะที่เรากำลังกวาดลานวัด
ในขณะที่นั้นเรากำลังกวาดใจเราด้วย

ปิดหูซ้าย ขวา ปิดตาสองข้าง
ปิดปากเสียบ้าง แล้วจะนั่งสบาย

โลกมีทรัพยากรเพียงพอสำหรับคนทุกคน
แต่ไม่พอเพียงสำหรับคนแม่เพียงคนเดียว

การชนะคนอื่นเหมือนแสนหน
เดียวกลับตนเป็นแพ้ไม่แน่หนอ
ชนะตนจากชั่วเท่านั้นพอ
ย่อมเกิดก่อสุขแท้แก่ตนเอง

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นบทความ

ลำดับที่	คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา	ความหมาย

การเรียบเรียงคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาเป็นข้อความหรือบทความสั้นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นบทความ

ลำดับที่	คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา	ความหมาย

การเรียบเรียงคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาเป็นข้อความหรือบทความสั้นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	เนื้อหาละเอียดชัดเจน				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
4	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ				
5	วิธีการนำเสนอผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้	3	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้	2	คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีหัวใจ				การมีส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนและชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำกิจกรรมกับสมาชิกในโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
	1.4 เป็นผู้นำหรือเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ชื่นชม ปกป้องความเป็นชาติไทย				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา และเป็นตัวอย่างที่ดีของศาสนิกชน				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ชื่นชมในพระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และครู เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยและเป็นแบบอย่างที่ดี				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด				

แบบประเมิน **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 ทุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ พร้อมช่วยแก้ปัญหา				
	8.3 ดูแล รักษาทรัพย์สินของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ .....

.....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

บันทึกหลังหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

ตอนที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้
ต่อไปนี้ ส 1.1 (ม.4-6/13, ม.4-6/15)

- ด้านความรู้

.....
.....
(จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

สรุปผลจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด) ประจำหน่วยการเรียนรู้

- ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
- ระดับคุณภาพดี จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
- ระดับคุณภาพพอใช้ จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
- ระดับคุณภาพปรับปรุง จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ .....

ลงชื่อ .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ด้านคุณภาพผู้เรียน)	ร้อยละ
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ	
1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ	
1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	
1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ	
1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	
1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น	
1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	
2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร	
2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทื่อผู้มีพระคุณ	
2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง	
2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว	
3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	
3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน	
3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	
4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง	
4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง	
4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ	
4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	
5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์	
5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์	
5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์	
5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	
6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ	
6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง	
6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	
6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	